

онова, което има да ся каже върху този прѣдмѣтъ, добръ ще е да ся спомѣнхътъ нѣкои нѣща, които за историцитѣ може би не сж нуждни.

Не ще питанье, че ако желяемъ да ся ползуваме ние трѣба да сме ясни и откровенни въ разгледваннето на този важенъ въпросъ, и да не търсимъ да угождаваме на никоя партия, или да повреждаме нѣкого.

II.

Нека почнемъ отъ древната ни история. Както е извѣстно почти всѣкому, нашиятъ народъ едно врѣме е ималъ едно велико Българско царство по онѣзи мѣста, дѣто сега е Южна Руссия. Единъ отъ тогавашнитѣ царе, именно Кубратъ, е ималъ петима синове. При умираването си той, до колкото знаемъ, мъдро ги съвѣтвалъ да живѣятъ всѣкога съгласно, и задружно да пазятъ отечеството си отъ неприятелитѣ, и да ся стараятъ за уакчението и благоденствието му. Но онѣзи синове не издѣлали мъдри и родолюбиви. Тѣ не слушали мъдритѣ съвѣти на баща си и на здравий разумъ. Между тѣхъ ся породили тщеславия, властолюбия и крамоли. Види ся че всѣкой отъ тѣхъ е искалъ да стане царь. Тѣ почнали да мислятъ повечето за себе си, за корони, за слава, за изобилни и раскошни иждивения, а не за народното благо и за отечеството. Глупавитѣ и злокобнитѣ имъ партизанства стигнали до тамъ, щото тѣ най-послѣ ся раздѣлили и всѣкой глупаво привлѣкълъ къмъ себе си по една голѣма часть отъ народа. Всѣкой земалъ на своя страна по нѣколко души ненаситни за чиновничество, и нѣкои отъ тѣхъ даже оставили отечеството си и отишли въ странство, като сполучили да отвлечхътъ съ себе си по една голѣма часть отъ народа. Едвамъ можемъ да си въобразимъ колко ужасно сж били развълнувани тогава страститѣ на властолюбието, тщеславието и завиститѣ, и колко е било изчезнало чувството на истинното братолюбие и родолюбие. Нѣкои негаты да